

แฟ้ง”.http://www.legalreform.go.th/legal/m_produce/anu8-49_01/anu8_project_2549.pdf,
หน้า 1-6.

คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมาย, “บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายสินค้าทางพาณิชย์”,
<http://www.legalreform.go.th:8080/consultlaw/pdf/2.pdf>, หน้า 1-14.

ภาษาอังกฤษ

International Chamber of Commerce, INCOTERMS 2000 : International rules for the
Interpretation of trade terms.

Annemieke Romein, “The passing of Risk A Comparason Between the Passing of Risk
under the CISG and German Law,”<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/bibilo/romain.html>,
june 1999

การตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิทธิหน้าที่ของคู่ สัญญาให้ผิดแผกแตกต่างไปจากที่ กฎหมายบังคับไว้หรือแตกต่างไปจากประเพณีทางการค้า หรือแนวทางที่คู่สัญญาเคยปฏิบัติต่อกันมา หากมิได้มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อ คู่สัญญาฝ่ายที่จะต้องเสียประโยชน์จากการ ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าหาได้มีข้อตกลงดังกล่าวไม่

ในกรณีที่สัญญาเดิมมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ที่จะต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ และมีข้อตกลงไว้ด้วยว่าการตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญานั้นจะ ต้องมีหลักฐานเป็น หนังสือลงลายมือ ชื่อฝ่ายที่จะต้องเสียประโยชน์จากการตกลงดังกล่าว การ ตกลงแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อตกลงเดิมจะต้องมีหลักฐานตามที่กำหนดไว้จึงจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่ถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดได้กระทำการใดอันแสดงให้เห็นได้ว่าไม่ตั้งใจที่จะ ให้การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาเดิมจะต้องมีหลักฐานดังกล่าวและคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ได้ยอมรับตามนั้นด้วยแล้วเพียงใด การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาในกรณีนั้นจะไม่มี หลักฐานตามที่กำหนดไว้เดิมก็ได้เพียงเท่าที่ได้ยอมรับกันนั้น [ที่มา : CISG Article 29(2)]

มาตรา 10 สัญญาที่มีข้อตกลงว่าเป็นการซื้อขายตามอินโคเทอมส์ลักษณะใดลักษณะ หนึ่งให้ถือว่าหลักเกณฑ์ที่หอการค้านานาชาติ กำหนดให้ใช้กับการซื้อขายลักษณะนั้นในขณะทำ สัญญาเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงในสัญญานั้น เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันโดยชัดแจ้งเป็นอย่าง อื่น [ที่มา: ICC]

มาตรา 11 การตีความสัญญาและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญาดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ด้วย [ที่มา: CISG Article 7 และ 8]

(1) ความสอดคล้องกับมา ตรฐานและแนวทางที่ถือปฏิบัติกันอยู่ในวงการค้าพาณิชย์ทั้ง ในประเทศ และระหว่างประเทศ [ที่มา: CISG Article 7 (1)]

(2) ความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนของกิจการค้าพาณิชย์ทั้งในประเทศ และร ะหว่าง ประเทศ

(3) ประเพณีทางการค้าที่คู่สัญญารู้หรือควรได้รู้ และแนวทางที่คู่สัญญาเคยปฏิบัติ ต่อกัน มาก่อน

(4) ความสุจริตและเป็นธรรมซึ่งผู้ประกอบกิจการค้าพาณิชย์ที่ดีจะพึงมีและปฏิบัติต่อกัน [ที่มา: CISG Article 7 (1)]

มาตรา 12 ในกรณีที่มีการให้คำมั่นว่าจะซื้อหรือจะขายสินค้าแก่กันโดยมิได้กำหนดเวลา สำหรับการสนองรับคำมั่นนั้นไว้ คำมั่นดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ให้คำมั่นอยู่เพียงชั่วระยะเวลาอัน สมควรเท่านั้น และอย่างชัดต้องไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่การแสดงเจตนาให้คำมั่นมีผล

ในกรณีที่คำมั่นมีกำหนดเวลาสำหรับการสนองรับไว้ คำมั่นนั้นย่อมมีผลผูกพันไปจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาที่ระบุไว้ แต่ถ้าเป็นการให้คำมั่นโดยไม่มีค่าตอบแทน แม้จะกำหนดเวลาสนองรับไว้เกินสามเดือนก็ให้มีผลผูกพันอยู่เพียงสามเดือนเท่านั้น [ที่มา: UCC Article 2-205 Firm offers]

มาตรา 13 การแสดงเจตนา การบอกกล่าว หรือการติดต่อสื่อสารใดระหว่างคู่สัญญา หากได้กระทำโดยวิธีการที่เคยใช้ระหว่างกันมาก่อน หรือโดยวิธีการที่เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ ในขณะที่กระทำแล้ว ก็ให้ถือว่าการแสดงเจตนา การบอกกล่าว หรือการติดต่อสื่อสารนั้นได้ไปถึงผู้รับภายในเวลาอันควรคาดหมายได้แล้ว แม้ว่าความจริงผู้รับจะได้รับช้าไป หรือมิได้รับเลยก็ตาม [ที่มา: UCC]

มาตรา 14 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงที่เป็นสาระสำคัญของสัญญา (Breach of Fundamental Term) หรือฝ่าฝืนข้อตกลงใดที่ทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเสียหายหรือสูญเสียสิทธิประโยชน์ที่เป็นสาระสำคัญของสัญญา (Fundamental Breach) ซึ่งผู้ผิดสัญญาได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นถึงความเสียหายหรือสูญเสียเช่นนั้นแล้วคู่สัญญาฝ่ายที่เสียหายจะบอกเลิกสัญญาโดยมีพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนก็ได้ (Avoidance or cancellation of contract) [ที่มา: CISG Article 25]

ส่วนการผิดสัญญาในข้อที่มีได้เป็นสาระสำคัญของสัญญานั้น คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะถือเป็นเหตุบอกเลิกสัญญามีได้ แต่มีสิทธิบังคับให้ฝ่ายที่ผิดสัญญาปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญา และเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

ในกรณีที่กฎหมายหรือข้อตกลงในสัญญาให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายใดบอกเลิกสัญญาได้โดยคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ผิดสัญญา การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาของฝ่ายนั้นจะต้องบอกกล่าวให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าเป็นระยะเวลาพอสมควร การบอกเลิกสัญญาในกรณีนี้ทำให้สิทธิหน้าที่ที่มีต่อกันในอนาคตระงับสิ้นไป แต่ไม่กระทบถึงหน้าที่ได้ชำระให้แก่กันไปแล้วโดยชอบก่อนหน้านั้นแล้ว ทั้งไม่กระทบถึงสิทธิรับมัดจำ เรียกเบี้ยปรับ หรือค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญาก่อนการบอกเลิกสัญญา (Termination of contract) [ที่มา: CISG Article 26]

มาตรา 15 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด แสดงให้เห็นได้อย่างชัดแจ้งตั้งแต่ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นจะไม่ชำระหนี้ หรือไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิระงับการชำระหนี้ส่วนของตนไว้ได้ โดยถือว่าคู่สัญญาฝ่ายแรกผิดสัญญาล่วงหน้า (Anticipatory Breach) ทั้งยังมีสิทธิเรียกสิ่งที่ได้ชำระให้ไปก่อนหน้านั้นคืนจากฝ่ายที่ผิดสัญญาล่วงหน้าได้ด้วย แต่ไม่อาจกระทำใ้บุคคลภายนอกผู้รับโอนโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทนต้องถูกกระทบกระเทือนสิทธิ

คู่สัญญาฝ่ายที่มีสิทธิตามวรรคหนึ่งจะต้องแจ้งให้ฝ่ายที่ผิดสัญญาล่วงหน้าได้ทราบโดย
พลันว่าตนจะใช้สิทธินั้น แต่ถ้าฝ่ายที่ผิดสัญญาล่วงหน้าสามารถหาประกันที่เพียงพอมาให้ได้
สิทธิตามวรรคหนึ่งย่อมระงับสิ้นไป

ในกรณีที่มีการผิดสัญญาล่วงหน้ามีลักษณะเป็นการผิดสัญญาตามมาตรา 13 วรรค หนึ่ง
คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้ แต่จะต้องบอกกล่าวล่วงหน้าตามสมควร
เพื่อให้โอกาสฝ่ายที่ผิดสัญญามีโอกาสจัดหาประกันที่เพียงพอมาก่อน เว้นแต่ฝ่ายที่ผิดสัญญา
จะได้แสดงชัดแจ้งแล้วว่าเขาจะไม่ชำระหนี้อย่างแน่นอน [ที่มา: CISG Article 72-72]

มาตรา 16 (Breach of Instalment contract) ในสัญญาที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าเป็น
งวดตั้งแต่สองงวดขึ้นไป หากผู้ขายผิดสัญญาในการส่งมอบงวดใด งวดหนึ่ง ผู้ซื้อจะบอกเลิก
สัญญาเฉพาะในงวดนั้นก็ได้ หากการผิดสัญญาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ขายจะผิดสัญญาในงวด
ต่อไปอีกด้วยผู้ซื้อจะบอกเลิกสัญญาสำหรับการส่งมอบงวดต่อไปด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธินั้น
ภายในเวลาอันสมควร แล้วถ้าการผิดสัญญาในงวดใดทำให้สินค้าที่ได้ส่งมอบไปก่อน และที่จะส่ง
มอบหลังจากงวดนั้น เป็นอันไร้ประโยชน์แก่ผู้ซื้อ เพราะเหตุแห่งสภาพของสินค้าจะต้องใช้
ประกอบกัน หรือเพราะผิดวัตถุประสงค์แห่งสัญญาที่คู่สัญญาได้คาดหวังไว้ตั้งแต่ขณะทำ
สัญญา ให้ถือว่าเป็นการผิดสัญญาตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง ซึ่งผู้ซื้อจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดย
มิพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้า [ที่มา: CISG Article 73]

หมวด ๒ การเกิดแห่งสัญญา

มาตรา 17 สัญญาย่อมเกิดขึ้นโดยการตกลงกันอย่างชัดแจ้งระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย หรือ
โดยการทำคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน หรือโดยการกระทำของคู่สัญญาซึ่งแสดงถึงการ
ยอมรับโดยปริยายว่ามีสัญญาผูกพันกัน ทั้งนี้ไม่ว่าจะกระทำด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือ
ทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 18 สัญญาอาจเกิดขึ้นได้ ถึงแม้ว่าสถานที่และเวลาเกิดแห่งสัญญานั้น จะมีได้
ปรากฏอย่าง ชัดแจ้ง

สถานที่และเวลา เกิดแห่งสัญญาจะเป็นสถานที่ใดเวลาใดนั้น ย่อมเป็นไปตามเจตนาที่
แท้จริงของคู่สัญญา ในกรณีมีข้อสงสัยให้ถือว่าสถานที่และเวลาที่คู่สัญญาลงนามในเอกสารแห่ง
สัญญาร่วมกันเป็นสถานที่และเวลาเกิดแห่งสัญญา ถ้าไม่มีการลงนามร่วมกันให้ถือว่าสัญญา
เกิดขึ้น ณ สถานที่และเวลาที่คำสนองมีผล ส่วนในกรณีที่สัญญาเกิดโดยการกระทำของคู่สัญญา
ซึ่งแสดงถึงการยอมรับโดยปริยายว่ามีสัญญาผูกพันกันให้ถือว่าสัญญาเกิดขึ้น ณ สถานที่และ
เวลาเมื่อมีการอันใดอันหนึ่งขึ้นอันจะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ

มาตรา 19 เมื่อคู่กรณีได้แสดงเจตนาตรงกันว่ามีสัญญาเกิดขึ้นระหว่างกันแล้ว สัญญา

ยอมเกิดขึ้นตามที่คู่กรณีตกลงกันได้ ถึงแม้ว่ายังมีข้อสัญญาบางข้อมิได้ตกลงกันก็ตาม เว้นแต่ การบังคับตามสัญญานั้นจะไม่สามารถกระทำได้นกว่าจะตกลงกันในข้อนั้นได้เสียก่อน หรือ คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกกล่าวไว้ หรืออีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบไว้ก่อนแล้วว่า สัญญาจะไม่ เกิดขึ้นจนกว่าจะได้ตกลงกันในข้อสัญญานั้นแล้ว [ที่มา: UCC Article 2-204 (3)]

มาตรา 19/1 ข้อเสนอจะทำสัญญาที่ส่งไปยังบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหลายคนโดย เฉพาะเจาะจงจะมีความผูกพันเป็นคำเสนอต่อเมื่อได้รับตัวสินค้า และกำหนดปริมาณและราคา ของสินค้านั้นไว้ด้วย ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยบรรยายข้อเสนอจะทำสัญญาที่ส่งไปยังบุคคล ทั่วไปโดยไม่เฉพาะเจาะจง ให้ถือว่าเป็นเพียงการเชิญให้ทำคำเสนอ เว้นแต่ผู้เสนอจะได้ แสดงเจตนาไว้อย่างชัดแจ้งว่าเป็นคำเสนอ

มาตรา 19/2 คำเสนอจะมีผลเมื่อไปถึงผู้รับคำเสนอ

ในกรณีที่ผู้เสนอได้บอกก่อนคำเสนอไปถึงผู้รับคำเสนอก่อนหรือพร้อมกันกับคำเสนอ นั้นไปถึงผู้รับคำเสนอ คำเสนอนั้นเป็นอันไร้ผล ถึงแม้ว่าจะมีข้อกำหนดห้ามถอนคำเสนอไว้ในคำ เสนอนั้นก็ตาม

มาตรา 19/3 ผู้เสนออาจบอกยกเลิกคำเสนอเสียก็ได้ หากได้แสดงเจตนายกเลิกส่งไปถึง ผู้รับคำเสนอก่อนผู้รับคำเสนอจะส่งคำเสนอ

คำเสนอไม่อาจยกเลิกได้ ถ้า

1 คำเสนอระบุว่ายกเลิกไม่ได้ ไม่ว่าจะด้วยการบ่งระยะเวลาไว้แน่นอน สำหรับการ ทำคำเสนอหรือสำหรับกรณีอื่น หรือ

2 ผู้รับคำเสนอจะมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าคำเสนอนั้นเป็นคำเสนอที่ไม่อาจยกเลิก ได้ และผู้รับคำเสนอได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไปตามคำเสนอเช่นนั้น

มาตรา 19/4 คำเสนอแม้จะเป็นคำเสนอที่ไม่อาจยกเลิกได้ตามมาตรา 13 วรรคสอง ก็ให้ ถือว่าเป็นอันสิ้นผลถ้าผู้รับคำเสนอได้ส่งคำปฏิเสธคำเสนอนั้นไปถึงผู้เสนอ

มาตรา 20 กำหนดเวลาสำหรับการทำคำเสนอตามที่ระบุไว้ในคำเสนอที่ส่งให้แก่ผู้รับ ทางโทรเลข หรือไปรษณีย์นั้น ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้เสนอได้ส่งโทรเลข หรือนับแต่วันที่ที่ระบุ ในจดหมายหรือบนซองจดหมายในกรณีที่ไม่มีวันที่ปรากฏอยู่ในตัวจดหมาย แล้วแต่กรณี [ที่มา: CISG Article 20 (1)]

มาตรา 21 การนิ่งไม่เป็นคำเสนอ เว้นแต่จะมีประเพณีทางการค้า หรือทางปฏิบัติของ คู่สัญญาแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ผู้รับคำเสนอได้แสดงเจตนาเป็นหนังสือสนองรับคำ เสนอ บ้างชัดแจ้งภายใน กำหนดเวลาที่คำเสนอยังมีผลผูกพันอยู่ ให้ถือเป็นคำเสนอที่ชอบ และเป็นผลให้เกิดสัญญาขึ้น ได้ถึงแม้ว่าคำเสนอนั้นจะมีข้อความเพิ่มเติม หรือแตกต่างไปจากที่ระบุในคำเสนออยู่ด้วยก็ตาม [UCC 8.2-206(3)] เว้นแต่จะเป็นการเพิ่มเติมหรือแตกต่างในข้อสาระสำคัญ [ที่มา: CISG Article 19 (3)]

สัญญาที่เกิด ตามความในวรรคหนึ่งมีผลผูกพันคู่สัญญาตามที่มีเจตนาตรงกัน สำหรับ ข้อความในคำเสนอที่เพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่ระบุในคำเสนอนั้นให้มีผลผูกพันผู้เสนอด้วย ถ้าผู้เสนอมิได้แจ้งคัดค้านไปยังผู้เสนอโดยไม่ชักช้าว่า ไม่ประสงค์จะผูกพันเช่นนั้น [ที่มา: CISG Article 19 (2)]

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่คำเสนอที่ตั้งเงื่อนไขโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายว่า ผู้เสนอจะต้องยอมตกลงตามข้อความที่เพิ่มเติมหรือ แตกต่างไปจากที่ระบุในคำเสนอนั้นด้วย สัญญาจึงจะเกิดขึ้น และมีให้ใช้บังคับแก่กรณีที่คำเสนอได้แสดงชัดแจ้งว่าคำเสนอจะต้องไม่มีข้อความที่เพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในคำเสนอ ในแต่ละกรณีนี้ให้ถือว่าคำเสนอนั้นเป็นคำบอกปิดไม่รับคำเสนอและกลายเป็นคำเสนอชิ้นใหม่ [ที่มา: CISG Article 19 (1) (2)]

หมวด 3

สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

มาตรา 22 ผู้ขายมีหน้าที่โอนกรรมสิทธิ์ในสินค้า รวมทั้งส่งมอบตัวสินค้าและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ซื้อ ส่วนผู้ซื้อมีหน้าที่รับโอนและรับมอบสินค้าและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และชำระราคาตอบแทนให้แก่ผู้ขาย [ที่มา: CISG Article 30 Article 53]

มาตรา 23 ในกรณีที่สัญญามีได้กำหนดสถานที่สำหรับการส่งมอบสินค้า และเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้โดยเฉพาะ ให้ส่งมอบ ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เป็นการซื้อขายที่จะต้องมีการขนส่งสินค้าโดยผู้ขนส่ง การส่งมอบย่อมสำเร็จเมื่อได้ส่งมอบสินค้านั้นให้แก่ผู้ขนส่งคนแรก

(2) ในกรณีที่ซื้อขายที่ไม่ต้องขนส่งสินค้าโดยผู้ขนส่ง หากเป็นการซื้อขายทรัพย์สินเฉพาะสิ่งและคู่สัญญาได้รู้อยู่แล้วในขณะทำสัญญาว่าสินค้านั้นอยู่ ณ สถานที่ใด การส่งมอบต้องกระทำ ณ สถานที่ที่สินค้านั้นได้อยู่ในขณะทำ สัญญา แต่ถ้าเป็นการซื้อขายทรัพย์สินที่จะต้องผลิตหรือจัดทำขึ้น ณ สถานที่ใด การส่งมอบต้องกระทำ ณ สถานที่ที่ได้ผลิต หรือจัดทำสินค้านั้น

(3) ในกรณีอื่น ผู้ขายต้องส่งมอบสินค้าที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ ณ สถานที่ที่เป็นสถานประกอบการของผู้ขายในขณะทำสัญญา [ที่มา: CISG Article 31 (1) (2) (3)]

มาตรา 24 ในกรณีที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง หากมิได้มีการบ่งระบุตัวสินค้าให้ชัดแจ้งโดยทำเครื่องหมายไว้ที่ตัวสินค้า หรือระบุไว้ในเอกสารกำกับ การขนส่ง หรือโดยวิธีการอื่น เมื่อได้ส่งมอบสินค้าให้ผู้ขนส่งแล้วผู้ ขายเป็นผู้มีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ซื้อได้ทราบภายในเวลาอันสมควรถึงสภาพ จำนวน และเครื่องหมายของสินค้าที่ส่งหรือหีบห่อของสินค้านั้น [ที่มา: CISG Article 32(1)]

ในกรณีที่ผู้ขายมีหน้าที่จัดส่งสินค้าโดยผู้ขนส่ง ผู้ขายจะต้องทำสัญญาที่จำเป็นกับผู้ขนส่งในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อจัดส่งสินค้าไปยังสถานที่ที่กำหนด โดยมีข้อตกลงที่สอดคล้องกับข้อตกลงปกติในสัญญาฉบับของรูปแบบนั้น [ที่มา: : CISG Article 32(2)]

ในกรณีที่ผู้ขายไม่มีหน้าที่ต้องทำสัญญาประกันภัยสินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่ง ผู้ขายจะต้องแจ้งข้อมูลที่จำเป็นแก่การทำสัญญาประกันภัยสินค้านั้นให้ผู้ซื้อทราบตามที่ผู้ซื้อร้องขอ [ที่มา: CISG Article 32(3)]

มาตรา 25 ในกรณีที่สัญญามิได้ระบุราคาสินค้าไว้ว่าเป็นจำนวนเท่าใด หรือกำหนดให้คู่สัญญาตกลงกันว่าราคาสินค้าเป็นจำนวนเท่าใด แต่ไม่อาจตกลงกันได้ หรือกำหนดให้เป็นไปตามราคาตลาดหรือให้บุคคลภายนอกเป็นผู้กำหนด แต่ไม่อาจหาราคาตลาดหรือราคาที่กำหนดโดยบุคคลภายนอกได้ ผู้ซื้อจะต้องชำระราคาตามสมควรสำหรับการซื้อขายสินค้านั้นตามที่เป็นอย่างอยู่ในขณะทำสัญญาให้แก่ผู้ขาย [ที่มา: CISG Article 55]

ในกรณีที่ราคาสินค้าจะต้องกำหนดตามน้ำหนักของสินค้า เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านให้ถือตามน้ำหนักสุทธิของสินค้านั้น ในเวลาส่งมอบ [ที่มา: CISG Article 56]

มาตรา 26 หากในกรณีที่สัญญามิได้ระบุสถานที่และเวลาสำหรับชำระราคาไว้โดยเฉพาะ ผู้ซื้อจะต้องชำระ ณ สถานที่ประกอบกิจการของผู้ขาย แต่ถ้าผู้ซื้อไม่มีหน้าที่ต้องชำระราคาเมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้า หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้ซื้อชำระราคา ณ สถานที่ที่ผู้ขายส่งมอบสินค้า หรือเอกสารดังกล่าวนั้น ส่วนเวลาชำระราคานั้นให้ชำระ ณ เวลาที่ผู้ขายส่งมอบสินค้าหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้แก่ผู้ซื้อแต่ผู้ซื้อไม่มีสิทธิที่จะขอตรวจสอบความถูกต้องของสินค้าที่จะส่งมอบให้ตนก่อนการชำระราคา เว้นแต่วิธีการส่งมอบสินค้าหรือวิธีการชำระราคาตามที่ตกลงกันจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ซื้อตรวจสอบเช่นนั้นได้ [ที่มา: CISG Article 57 (1) Article 58 (1) (3)]

มาตรา 27 ในการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้า หากผู้ซื้อได้พบความไม่ถูกต้องของสินค้าไม่ว่าในด้านปริมาณ คุณภาพ หีบห่อ หรือลักษณะอื่นใด รวมทั้งกรณีชำรุดบกพร่องหรือรอนสิทธิด้วย ผู้ซื้อจะต้องแจ้งให้ผู้ขายได้ทราบถึงความไม่ถูกต้องนั้นภายในเวลาอันสมควรนับแต่วันที่ตรวจพบหรือควรจะได้พบ มิเช่นนั้นผู้ซื้อจะอ้างเอาความไม่ถูกต้องนั้นมาเป็นข้อเรียกร้องหรือข้อต่อสู้ผู้ขายมิได้ [ที่มาจาก CISG Article 39 (1)]

ระยะเวลาอันสมควรที่ผู้ซื้อจะต้องแจ้งความไม่ถูกต้องของสินค้าให้ผู้ขายทราบวรรคหนึ่งนั้น อย่างช้าที่สุดต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ เว้นแต่จะมีข้อตกลงรับประกันความถูกต้องของสินค้าไว้เป็นเวลาสั้นหรือยาวกว่านั้น [ที่มา: CISG Article 39 (2)]

ผู้ขายไม่ฉันทจากความรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ในผลแห่งข้อความจริงอันผู้ขายได้รู้หรือควรจะได้รู้และปกปิดเสีย [ที่มา : CISG Article 40]

แต่ถึงกรณีจะเป็นอย่างไรก็ดี ผู้ซื้ออาจชำระราคาลดลงตามส่วน หรือเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ หากมีเหตุอันสมควรที่มีได้แจ้งให้ผู้ขายทราบถึงความไม่ถูกต้องภายในเวลาตาม

วรรคหนึ่ง หรือ วรรคสอง ทั้งนี้เว้นแต่ค่าเสียหายจากการขาดกำไร (Loss of profit) [ที่มา : CISG Article 4

มาตรา 28 ผู้ซื้อที่มีสิทธิที่จะไม่รับมอบสินค้าและไม่ชำระราคาให้แก่ผู้ขายได้ ถ้าตรวจพบว่าสินค้านั้นไม่ถูกต้องตามที่ได้ตกลงกันในสัญญาหรือตามกฎหมาย ไม่ว่าในด้านปริมาณ คุณภาพหีบห่อ หรือลักษณะอื่นใด รวมทั้งกรณีชำระคบกพร่อง หรือรอนสิทธิด้วย

ในกรณีที่การรอนสิทธิเกิดโดยอาศัยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลผู้มาก่อนการรับมอบสิทธิของบุคคลนั้นจะต้องเป็นสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายของประเทศที่ผู้ซื้อที่มีสถานประกอบการอยู่ หรือประเทศที่สินค้านั้นจะถูกส่งไปขายหรือใช้ประโยชน์ ทั้งผู้ขายก็ได้รับรู้หรือควรจะได้รู้ถึงสิทธิดังกล่าวแล้วในขณะที่ทำสัญญา [ที่มา: CISG Article 41 Article 42]

ผู้ซื้อจะอ้างสิทธิตามวรรคหนึ่งมิได้ หากตนได้รับรู้หรือควรจะได้รู้ถึงความไม่ถูกต้องของสินค้านั้นอยู่แล้วในขณะที่ทำสัญญา หรือความไม่ถูกต้องของสินค้านั้นเกิดจากการที่ผู้ขายปฏิบัติตามคำสั่งกรรมวิธี สูตร การออกแบบหรือลักษณะเฉพาะอย่างอื่นที่ผู้ซื้อกำหนดให้ [ที่มา: CISG Article 42 (2)]

มาตรา 29 ในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบสินค้าก่อนกำหนดส่งมอบ ผู้ซื้อที่มีสิทธิที่จะรับมอบหรือไม่รับมอบสินค้านั้นจนกว่าจะถึงกำหนดส่งมอบก็ได้ [ที่มา: CISG Article 52 (1)] ถ้าผู้ซื้อยอมรับมอบสินค้าก็ให้ถือว่าเวลาที่รับมอบนั้น เป็นกำหนดเวลาส่งมอบสินค้าแทนกำหนดเวลาเดิม

มาตรา 30 ในกรณีที่สินค้าที่ส่งมอบไม่ถูกต้องตามสัญญา ผู้ซื้อจะเรียกร้อง ให้ผู้ขายส่งมอบสินค้าอื่นที่ถูกต้องตามสัญญาแทน (substitute goods) ได้ต่อเมื่อผู้ขายฝ่าฝืนข้อตกลงที่ทำให้ผู้ซื้อสูญเสียสิทธิประโยชน์ที่เป็นสาระสำคัญแห่งสัญญา (Fundamental Breach) และผู้ซื้อได้แสดงเจตนาเรียกร้องเช่นนั้นไปพร้อมกับการแจ้งให้ผู้ขายทราบถึงความไม่ถูกต้องของสินค้าตามมาตรา 27 หรือภายในเวลาอันสมควรหลังจากการแจ้งนั้น [ที่มา: CISG Article 46 (2)]

ในกรณีที่มิได้มีการเรียกให้ผู้ขายส่งมอบสินค้าแทนตามวรรคหนึ่ง ผู้ซื้อจะเรียกร้องไปพร้อมกับการแจ้งให้ผู้ขายทราบถึงความไม่ถูกต้องของสินค้าตามมาตรา 27 หรือภายในเวลาอันสมควรหลังการแจ้งนั้น ขอให้ผู้ขายซ่อมแซมหรือแก้ไขสินค้าที่ส่งมอบให้ถูกต้องตรงตามสัญญาก็ได้ เว้นแต่ตามพฤติการณ์แห่งกรณีจะไม่เป็นการสมควรที่จะเรียกร้องเช่นนั้น [ที่มา: CISG Article 46 (3)]

หมวด 4

ภาระความเสี่ยงต่อการสูญหาย เสียหาย หรือทำลายของสินค้า

มาตรา 31 ภาระความเสี่ยงต่อการสูญหาย หรือเสียหาย ของสินค้าจะตกแก่ผู้ซื้อหรือผู้ขายและจะผ่านไปตกแก่อีกฝ่ายหนึ่งเมื่อใด ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา หากสัญญาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้เป็นไปตามมาตรา 32 มาตรา 33 หรือมาตรา 34 แล้วแต่กรณี

มาตรา 32 ในกรณีที่เป็นการซื้อขายที่จะต้องมีการขนส่งสินค้านั้นโดยผู้ขนส่งและผู้ขายมิได้มีหน้าที่ส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะ ภาระความเสี่ยงย่อมตกแก่ผู้ซื้อเมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้านั้นให้แก่ผู้ขนส่งคนแรก แต่หากผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้านั้นให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะ ภาระความเสี่ยงยังไม่ผ่านไปยังผู้ซื้อจนกว่าผู้ขายจะได้กระทำการทุกประการเพื่อส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่นั้นแล้ว ความข้างต้นย่อมมีผลบังคับแม้ว่าผู้ขายจะยังคงยึดถือเอกสารที่ควบคุมการจำหน่ายจ่ายโอนสินค้าไว้ก็ตาม [ที่มา: CISG Article 67 (1)]

ไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นไร หากยังมีได้มีการบ่งระบุตัวสินค้าที่ส่งให้ชัดเจนโดยการทำให้เครื่องหมายไว้ที่ตัวสินค้า หรือระบุไว้ในเอกสารกำกับการขนส่งหรือโดยการแจ้งให้ผู้ซื้อได้ทราบหรือโดยวิธีการอื่น ภาระความเสี่ยงยังไม่ผ่านไปตกแก่ผู้ซื้อ [ที่มา: CISG Article 67 (2)]

มาตรา 33 ในกรณีที่เป็นการซื้อขายสินค้าที่อยู่ในระหว่างขนส่ง ภาระความเสี่ยงย่อมผ่านไปตกแก่ผู้ซื้อตั้งแต่ขณะเมื่อได้ทำสัญญา แต่ถ้าผู้ขนส่งได้ออกเอกสารกำกับการขนส่งให้ และมีพฤติการณ์แสดงว่าคู่สัญญาประสงค์จะ ให้ภาระความเสี่ยงตกแก่ผู้ซื้อตั้งแต่เวลาที่ได้มีการส่งมอบสินค้านั้นแก่ผู้ขนส่ง ก็ให้เป็นไปตามความประสงค์ของคู่สัญญา เว้นแต่ผู้ขายได้รู้หรือควรจะได้รู้ถึงความสูญหาย เสียหาย หรือทำลายของสินค้านั้นอยู่แล้วในขณะที่ทำสัญญา และไม่ได้แจ้งแก่ผู้ซื้อ [ที่มา: CISG Article 68]

มาตรา 34 ในกรณีอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 และมาตรา 33 ภาระความเสี่ยงย่อมตกเป็นพับแก่ผู้ซื้อเมื่อผู้ซื้อได้รับมอบสินค้า หากผู้ซื้อเป็นฝ่ายผิดที่ไม่รับมอบสินค้าตามกำหนดก็ให้ภาระความเสี่ยงตกแก่ผู้ซื้อทันทีที่ผู้ขายได้กระทำการอันตนจะพึงต้องทำเพื่อส่งมอบสินค้านั้นทุกประการแล้ว (when the goods are placed at the buyer's disposal) แต่ถ้าผู้ซื้อจะต้องรับมอบสินค้า ณ สถานที่ที่มีใช้สถานประกอบการของผู้ขาย ภาระความเสี่ยงยังไม่ผ่านไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะถึงกำหนดส่งมอบและผู้ซื้อได้รู้ถึงการที่ผู้ขายได้กระทำการเพื่อส่งมอบสินค้าให้แก่ตน ณ สถานที่นั้นแล้ว [ที่มา: CISG Article 69 (1) (2)]

หมวด 5

การดูแลรักษาสินค้าระหว่างรอการส่งมอบหรือส่งคืน

มาตรา 35 ในกรณีที่ผู้ซื้อได้รับมอบสินค้าหรือการชำระราคาล่าช้า หากสินค้ายังอยู่ในความครอบครองหรืออำนาจจำหน่ายจ่ายโอนของผู้ขาย ผู้ขายจำเป็นต้องจัดการดูแลรักษาสินค้านั้นตามสมควรแก่พฤติการณ์ในระหว่างรอการส่งมอบ และยอมมีสิทธิยึดหน่วงสินค้านั้น รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ได้จนกว่าจะได้รับชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดการดูแลรักษาสินค้าตามสมควรจากผู้ซื้อ [ที่มา: CISG Article 8]

มาตรา 36 ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่มีสิทธิที่จะส่งคืนสินค้าที่ได้รับมอบไว้ ผู้ซื้อจะต้องจัดการดูแลรักษาสินค้านั้นตามสมควรแก่พฤติการณ์ในระหว่างรอการส่งคืน และยอมมีสิทธิยึดหน่วงสินค้านั้นรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ได้จนกว่าจะได้รับชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดการดูแลรักษาสินค้าตามสมควรจากผู้ขาย [ที่มา: CISG Article 86 (1)]

ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่มีสิทธิที่จะไม่รับมอบสินค้า แต่สินค้าได้ถูกส่งไปให้ผู้ซื้อยังสถานที่ส่งมอบที่กำหนดไว้แล้ว ผู้ซื้อมีหน้าที่ต้องเข้าครอบครองสินค้าและดูแลรักษาสินค้านั้นแทนผู้ขายโดยไม่ต้องชำระราคา ทั้งยังมีสิทธิยึดหน่วงสินค้าดังกล่าวรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ได้จนกว่าจะได้รับชดใช้ค่าใช้จ่ายตามสมควรจากผู้ขาย เว้นแต่ผู้ขายหรือตัวแทนของผู้ขายจะอยู่ ณ สถานที่ที่สินค้าถูกส่งไปนั้นด้วยแล้ว หรือการเข้าครอบครองและดูแลรักษาสินค้าแทนผู้ขายในกรณีนี้จะก่อให้เกิดภาระหรือค่าใช้จ่ายแก่ผู้ซื้อมากเกินไปเกินสมควรแก่พฤติการณ์ [ที่มา: CISG Article 86 (2)]

มาตรา 37 ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสินค้าตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 มีสิทธิที่จะ

(1) ฝากสินค้านั้นไว้ในคลังสินค้าของบุคคลภายนอก โดยให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย เว้นแต่ค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นจะสูงเกินสมควร [ที่มา: CISG Article 87]

(2) ขายสินค้านั้นโดยวิธีที่เหมาะสม ในกรณีที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในการรับมอบ หรือรับคืนสินค้านั้นดังกล่าวล่าช้า เกินสมควร หรือล่าช้าเกินสมควรในการชำระราคาหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดการดูแลรักษาสินค้าล่าช้าเกินสมควร แต่จะต้องบอกกล่าวให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้นได้ทราบล่วงหน้าตามสมควรก่อนนำออกขาย [ที่มา: CISG Article 88 (1)]

ในกรณีที่สินค้าที่ดูแลรักษานั้นเป็นของที่เสื่อมสภาพได้อย่างรวดเร็ว หรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดการดูแลรักษาสินค้าจะสูงเกินสมควร ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาจะต้องกระทำการตามสมควรเพื่อจัดให้มีการขายสินค้าโดยวิธีที่เหมาะสม โดยจะต้องบอกกล่าวให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบล่วงหน้าเท่าที่พอจะกระทำได้ [ที่มา : CISG Article 88 (2)]

เมื่อได้ขายสินค้าไปตามความในวรรคหนึ่ง (2) หรือวรรคสองแล้วผู้มีหน้าที่ดูแลรักษามีสิทธิหักเงินที่ขายได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดการดูแลรักษาสินค้าและค่าใช้จ่ายในการขายสินค้านั้นเท่าที่ตนได้เสียไป ส่วนที่เหลือให้ส่งคืนแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งหรือผู้อื่นที่มีสิทธิดีกว่า [ที่มา: CISG Article 88 (3)]

บทเฉพาะกาล

มาตรา 38 บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่ปัญญาที่ทำขึ้นก่อนวันที่
พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

โครงการการจัดทำรายงานและร่างกฎหมาย (RAPPEUR)

คณะอนุกรรมการดำเนินการจัดทำข้อเสนอ
การแยกกฎหมายพาณิชย์ออกจากกฎหมายแพ่ง

หลักการและเหตุผล

ด้วยคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายมีคำสั่งที่ 1/2547 แต่งตั้งให้นายจรัญ ภักดีธนากุล เลขานุการประธานศาลฎีกา เป็นผู้รับผิดชอบศึกษา เสนอแนะ แนวทางวิธีการ รูปแบบ จัดทำรายงาน เพื่อจัดให้มีศาลชั้นอุทธรณ์ เฉพาะคดีพาณิชย์ก่อนที่จะ ดำเนินการแยกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยอาจใช้วิธีการจัดศาลพาณิชย์เป็นเอกเทศ ต่างหากหรือจัดระบบการพิจารณาพิพากษาคดีพาณิชย์โดยให้ใช้ระบบศาลล้มละลาย หรือรวม คดีพาณิชย์เข้ากับศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ จัดให้มีผู้พิพากษา สวมบท จากภาคเอกชนในสัดส่วน 2:1 เช่นเดียวกับศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ โดยจัดประชุมระดมรับฟังความคิดเห็นและศึกษาข้อมูลจากต่างประเทศ และเก็บข้อมูล ภาคสนาม เพื่อนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการ พัฒนาทางกฎหมาย

ต่อมาคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายมีคำสั่งที่ 1/2548 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2548 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและบุคคลเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่คณะกรรมการในการปรับปรุงกฎหมายและพัฒนากฎหมาย ในส่วนของคณะกรรมการ คณะที่ 8 คณะอนุกรรมการดำเนินการจัดทำข้อเสนอการแยกคดีพาณิชย์ออกจากคดีแพ่ง โดยมี อำนาจหน้าที่ในการศึกษา เสนอแนะแนวทาง วิธีการ รูปแบบ และจัดทำรายงานเพื่อจัดให้มีศาล ชั้นอุทธรณ์เฉพาะคดีพาณิชย์ก่อนที่จะดำเนินการแยกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงจัดประชุมระดมความคิดเห็นแล้วศึกษาข้อมูลจากต่างป ระเทศ และเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาทางกฎหมาย

โดยในปีงบประมาณ พ .ศ. 2548 คณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการรวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระราชบัญญัติล้มละลายพระราชบัญญัติศุลกากร พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พระ ราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ประมวลรัฐฎการ และกฎหมายประกอบอื่น ๆ โดยที่ผ่านมาคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการจัดประชุมพิจารณา กลั่นกรองวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ประเด็นข้อกฎหมายพาณิชย์ รวม 20 ครั้งและจัดสัมมนาทาง วิชาการเพื่อระดมความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ประเด็นข้อกฎหมายทั้งในส่วนกลางและส่วน ภูมิภาค รวม 4 ครั้ง

ขั้นตอน ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 1 จัดประชุมฝ่ายเลขานุการและคณะอนุกรรมการฯ เพื่อกำหนดปฏิทิน

ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำรายละเอียดโครงการและเสนอขอจัดสรรงบประมาณโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 พร้อมประมาณการค่าใช้จ่าย

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวคิดเพื่อขออนุมัติงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานชุดต่าง ๆ เดือนละ 4

ครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 ขออนุมัติจัดจ้างที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์วิจัย

ขั้นตอนที่ 6 ขออนุมัติจัดจ้างเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงานเพื่อทำหน้าที่ในการ

บริหารจัดการโครงการและปฏิบัติงานตามที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย

ขั้นตอนที่ 7 ขออนุมัติจัดจ้างเหมาบริการงานเช่าครุภัณฑ์สำนักงานที่จำเป็นต่อ

การปฏิบัติงาน ได้แก่ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เครื่องพิมพ์เลเซอร์และ

เครื่องโทรสาร

ขั้นตอนที่ 8 จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น (PUBLIC HEARING)

ขั้นตอนที่ 9 จัดประชุมฝ่ายเลขานุการฯ คณะอนุกรรมการฯ เดือนละ 1 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 10 ยกร่างกฎหมาย

ขั้นตอนที่ 11 จัดดำเนินการศาลพาณิชย์ เพื่อใช้ข้อมูลเป็นศาลนำร่อง

ขั้นตอนที่ 12 ปรับปรุงยกร่างกฎหมาย และนำเสนอขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 13 ประชุมเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วย

การพัฒนา